

Łańcuchy wartości¹ krajowych przedsiębiorstw w 2023 r.

26.06.2025 r.

18,8%

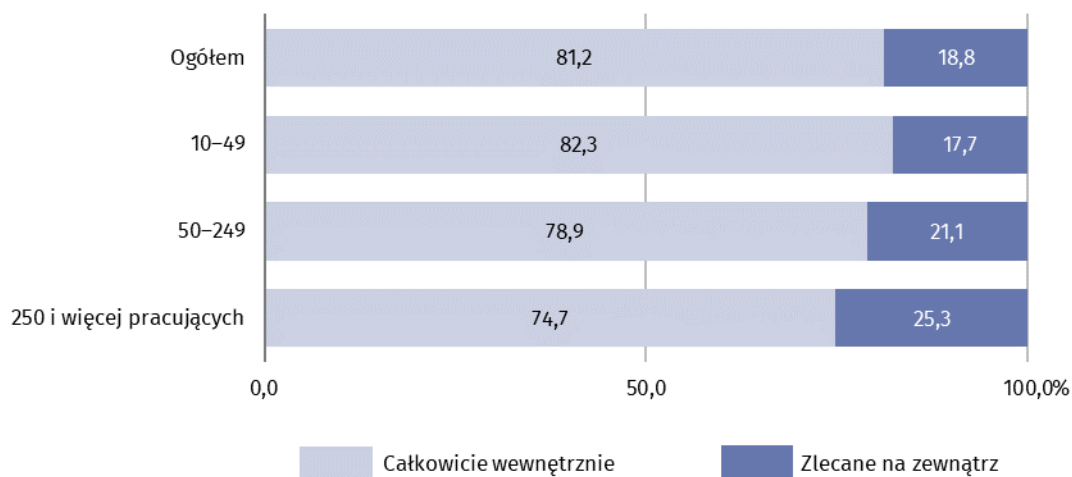
przedsiębiorstw zlecało realizację funkcji biznesowych na zewnątrz na koniec 2023 r.

Na koniec 2023 r. większość (81,2%) badanych przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 i więcej osób wykonywała funkcje biznesowe² całkowicie wewnątrz własnego przedsiębiorstwa. Zjawisko zlecenia funkcji na zewnątrz dotyczyło 18,8% badanych podmiotów, z czego 87,9% powierzała funkcje wyłącznie innym podmiotom krajowym. Za granicę funkcje biznesowe zlecano głównie do krajów Unii Europejskiej.

Miejsce realizacji funkcji biznesowych

Według stanu na koniec 2023 r. cztery piąte (49 689) badanych przedsiębiorstw (jednostek prawnych) o liczbie pracujących 10 i więcej osób wykonywało funkcje biznesowe całkowicie wewnątrz, a jedna piąta (11 528) zlecała funkcje do wykonania całkowicie lub częściowo na zewnątrz. W porównaniu z 2022 r. struktura ta uległa nieznacznej zmianie – odsetek przedsiębiorstw zlecających działania innym jednostkom zmniejszył się o 2,5 p.proc.

Wykres 1. Struktura badanych przedsiębiorstw według klas wielkości i miejsca realizacji funkcji w 2023 r.

Najczęściej funkcje na zewnątrz zlecały przedsiębiorstwa duże – jedna czwarta tych podmiotów korzystała z usług zewnętrznych w 2023 r.

W 2023 r. częściej funkcje na zewnątrz realizowały przedsiębiorstwa duże (o liczbie pracujących 250 i więcej osób) – 25,3% podmiotów należących do tej klasy wielkości, a rzadziej

¹ Łańcuchy wartości to sekwencje działań podejmowanych przez przedsiębiorstwa w celu opracowania, wytworzenia, sprzedaży i dostarczenia produktów do odbiorców końcowych oraz świadczenia usług posprzedażowych.

² Funkcja biznesowa to zestaw zadań, które przedsiębiorstwo musi regularnie wykonywać w celu wprowadzenia produktu lub usługi na rynek. Zadania te mogą być wykonywane samodzielnie przez przedsiębiorstwo lub zlecane do wykonania na zewnątrz.

przedsiębiorstwa średnie (o liczbie pracujących 50–249 osób) – 21,1% i małe (o liczbie pracujących 10–49 osób) – 17,7%. W 2022 r. udziały te wynosiły odpowiednio: 29,9%, 24,9%, 19,6%.

Przedsiębiorstwa będące własnością kapitału krajowego rzadziej (17,8%) zlecały funkcje na zewnątrz w porównaniu z przedsiębiorstwami będącymi własnością kapitału zagranicznego (24,8%). W zależności od formy prawnej przedsiębiorstw, osoby prawne realizowały funkcje na zewnątrz częściej (20,3%) niż osoby fizyczne (15,5%).

Wykres 2. Odsetek przedsiębiorstw zlecających funkcje biznesowe na zewnątrz według sekcji PKD w 2023 r.

W 2023 r. najczęściej realizację funkcji podmiotom zewnętrznym powierzały przedsiębiorstwa z sekcji budownictwo oraz informacja i komunikacja

Z punktu widzenia siedziby badanych podmiotów, odsetek przedsiębiorstw zlecających funkcje na zewnątrz w poszczególnych województwach różnił się nieznacznie. Realizację funkcji na zewnątrz częściej niż w innych województwach zlecały przedsiębiorstwa zlokalizowane w województwach: pomorskim (21,7%), mazowieckim (21,6%), zachodniopomorskim (20,2%). Przedsiębiorstwa z województw świętokrzyskiego oraz podlaskiego częściej niż podmioty z innych województw wykonywały wszystkie funkcje całkowicie we własnym zakresie (odpowiednio 84,1% oraz 83,8%).

Działania wykonywane wewnątrz przez przedsiębiorstwa

Na koniec 2023 r., podobnie jak rok wcześniej, badane przedsiębiorstwa wewnątrz realizowały najczęściej funkcje związane z zarządzaniem i administracją (w 81,4% badanych przedsiębiorstw), marketingiem, sprzedażą i usługami posprzedażowymi (58,9%) oraz produkcją (52,1%). W realizację tych funkcji zaangażowanych było łącznie ponad dwie trzecie (3 509,2 tys. osób) ogółu pracujących w badanych przedsiębiorstwach. Funkcjami najrzadziej wykonywanymi wewnątrz przez badane jednostki były inżynieria i związane z nią usługi techniczne (w 14,1% badanych przedsiębiorstw), technologie informacyjno-komunikacyjne (12,6%) oraz badania i rozwój (5,8%). Funkcje te angażowały także najmniejszą liczbę pracujących.

Na koniec 2023 r. najczęściej wykonywaną funkcją wewnątrz przedsiębiorstw było zarządzanie i administracja, a najrzadziej – badania i rozwój

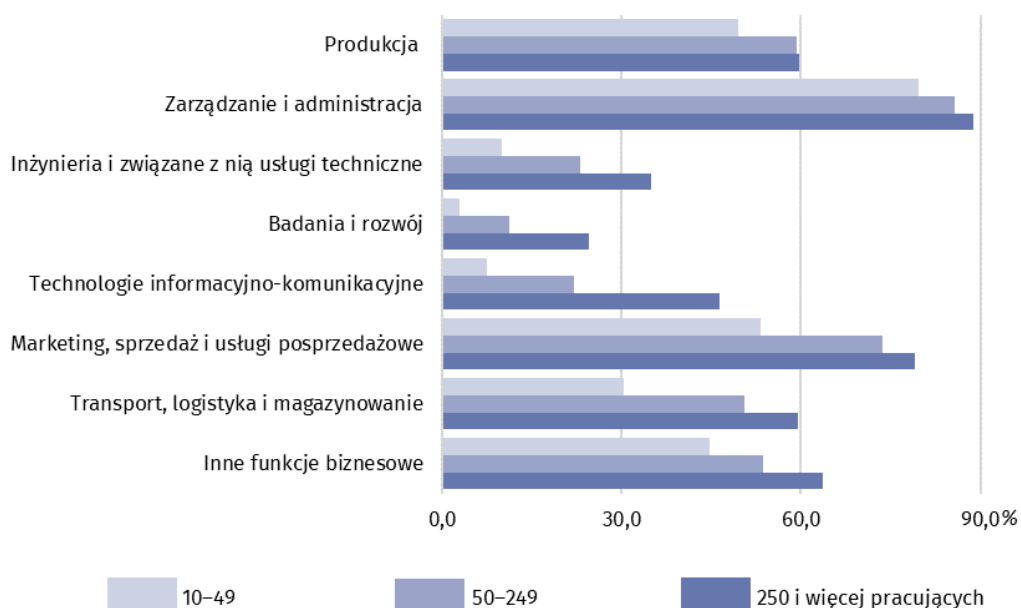
Tablica 1. Przedsiębiorstwa i pracujący według funkcji biznesowych (stan na 31 grudnia 2023 r.)

Funkcje biznesowe	Liczba przedsiębiorstw realizujących funkcje ^a	Liczba pracujących w poszczególnych funkcjach	
		w osobach	w %
Ogółem	61 217	5 364 075	100,0
Produkcja	31 878	1 889 700	35,2
Zarządzanie i administracja	49 847	651 810	12,2
Inżynieria i związane z nią usługi techniczne	8 644	196 855	3,7
Badania i rozwój	3 529	66 349	1,2
Technologie informacyjno-komunikacyjne	7 738	186 101	3,5
Marketing, sprzedaż i usługi posprzedażowe	36 031	967 659	18,0
Transport, logistyka i magazynowanie	22 122	582 250	10,9
Inne funkcje biznesowe ^b	29 134	823 346	15,3

a Ze względu na możliwość realizacji wielu funkcji w ramach przedsiębiorstwa, funkcje nie sumują się na wartość „ogółem”. b Obejmuje m.in. zarządzanie obiektem, usługi w zakresie naprawy i konserwacji i inne usługi.

Przedsiębiorstwa duże częściej niż podmioty z pozostałych klas wielkości wskazywały wewnętrzną realizację funkcji technologie informacyjno-komunikacyjne (46,3% wobec 12,6% ogółem) oraz funkcji badania i rozwój (24,5% wobec 5,8% ogółem).

Wykres 3. Odsetek badanych przedsiębiorstw w poszczególnych klasach wielkości według rodzaju funkcji wykonywanych wewnątrz w 2023 r.

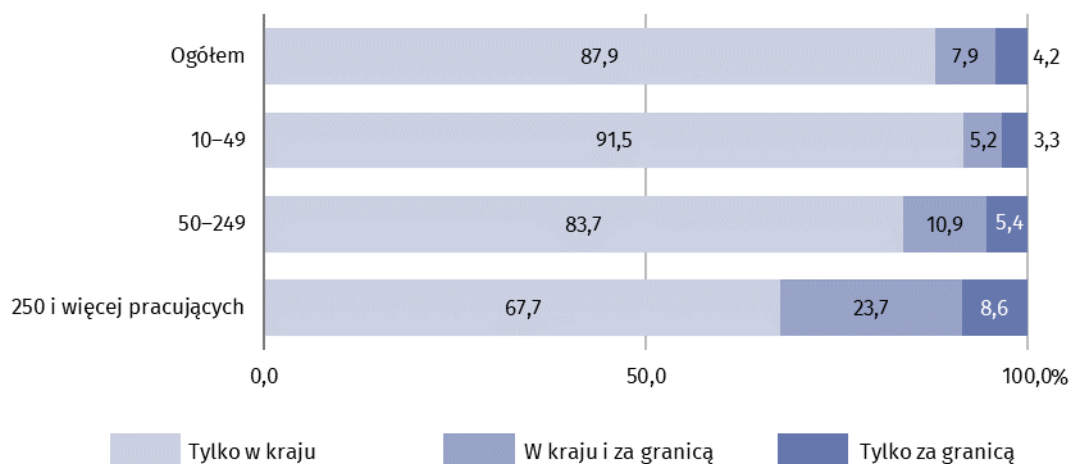
Przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym częściej niż przedsiębiorstwa będące własnością kapitału krajowego wskazywały wewnętrzną realizację funkcji technologie informacyjno-komunikacyjne (31,1% wobec 9,6%) oraz funkcji badania i rozwój (12,7% wobec 4,6%).

Kierunki zlecenia wybranych działań

Spośród 11 528 badanych przedsiębiorstw, które na koniec 2023 r. realizowały funkcje całkowicie lub częściowo na zewnątrz, przeważająca większość (87,9%) jako miejsce realizacji funkcji wskazywała wyłącznie inne przedsiębiorstwa krajowe. Ze wsparcia jednocześnie przedsiębiorstw krajowych i zagranicznych korzystało 7,9% badanych podmiotów, a wyłącznie do przedsiębiorstw zagranicznych realizację funkcji zlecało 4,2% jednostek. W porównaniu z 2022 r. struktura ta zmieniła się nieznacznie (odpowiednio: -0,1 p.proc., -1,2 p.proc., +1,3 p.proc.).

Wśród przedsiębiorstw zlecających funkcje biznesowe na zewnątrz na koniec 2023 r., przeważająca większość (87,9%) realizowała je wyłącznie w innych przedsiębiorstwach krajowych

Wykres 4. Struktura przedsiębiorstw zlecających funkcje na zewnątrz według klas wielkości i kierunku zlecenia w 2023 r.

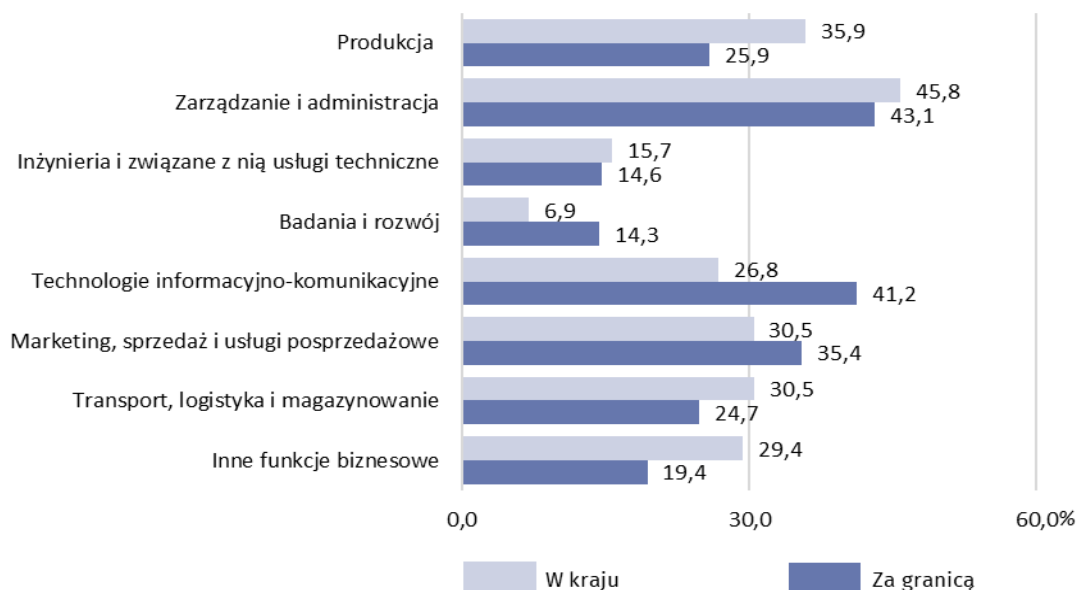
Przedsiębiorstwa duże częściej niż podmioty z pozostałych klas wielkości powierzały realizację funkcji podmiotom zagranicznym, tj. w kraju i za granicą lub tylko za granicą (łącznie 32,3% podmiotów w ramach tej klasy wielkości) – wzrost w porównaniu do 2022 r. o 0,2 p.proc. Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku osób prawnych, które ponad 3-krotnie częściej niż osoby fizyczne zlecały wykonanie funkcji podmiotom zagranicznym (14,6% wobec 4,6%).

Przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym stanowiły 60,8% wszystkich przedsiębiorstw zlecających realizację funkcji za granicą.

Realizację działań za granicę zlecały częściej przedsiębiorstwa z sekcji informacja i komunikacja (23,0% podmiotów w ramach tej sekcji), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (18,7%) oraz przetwórstwo przemysłowe i działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (po 15,0%).

Miejsce realizacji funkcji biznesowych poza Polską najczęściej wybierały przedsiębiorstwa mające siedzibę w województwach mazowieckim (łącznie 17,6% podmiotów z tego województwa), lubuskim (14,4%) i dolnośląskim (13,7%), a najrzadziej przedsiębiorstwa z województw warmińsko-mazurskiego (7,1%) i lubelskiego (7,2%).

Wykres 5. Odsetek przedsiębiorstw zlecających funkcje na zewnątrz według rodzaju funkcji i kierunku zlecenia w 2023 r.

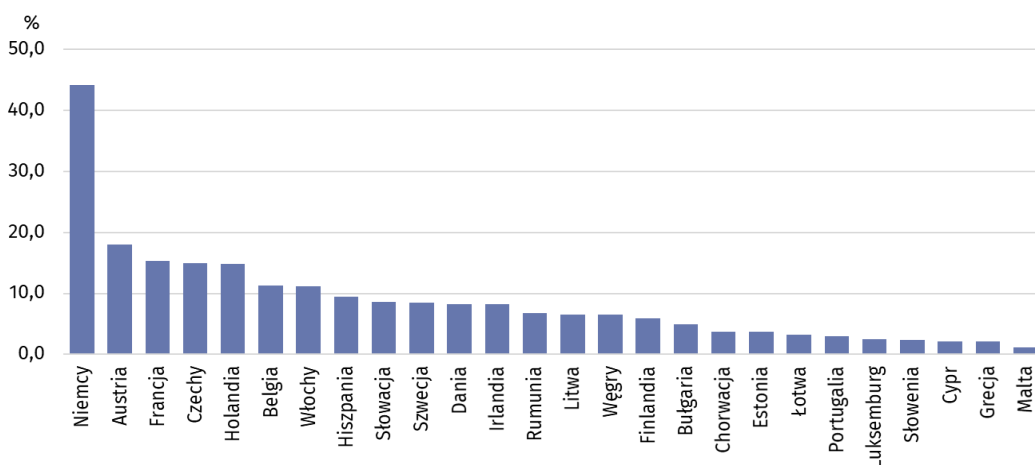

Biorąc pod uwagę rodzaj funkcji biznesowej, innym przedsiębiorstwom krajowym w 2023 r. najczęściej powierzano do realizacji zarządzanie i administrację oraz produkcję. Funkcje zlecane na zewnątrz w kraju wykonywały nieznacznie częściej przedsiębiorstwa powiązane, tj. należące do tej samej grupy przedsiębiorstw.

Poza Polskę wykonywano głównie działania w zakresie zarządzania i administracji, a także zadania związane z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi oraz marketingiem, sprzedażą i usługami posprzedażowymi. Funkcje zlecane za granicą realizowały w większości inne przedsiębiorstwa powiązane, tj. należące do tej samej grupy przedsiębiorstw.

Wśród ogółu 1 394 przedsiębiorstw zlecających na koniec 2023 r. funkcje biznesowe za granicą, największy odsetek przedsiębiorstw (96,1%) jako miejsce realizacji funkcji wskazywał przedsiębiorstwa europejskie, w tym 87,0% przedsiębiorstwa z Unii Europejskiej. W porównaniu z 2022 r. udziały te zmieniły się nieznacznie – odpowiednio o +0,9 p.proc. i -0,8 p.proc.

Wykres 6. Odsetek przedsiębiorstw zlecających funkcje na zewnątrz według krajów Unii Europejskiej w 2023 r.

Najczęściej krajem realizacji funkcji za granicą były Niemcy (42,5%), Austria (17,3%) oraz Wielka Brytania (15,8%). Spośród krajów spoza Europy, najczęściej funkcje wykonywano w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie (13,6%). Krajom Grupy Wyszehradzkiej funkcje zlecało 20,2% ogółu przedsiębiorstw zlecających działania za granicą (do Czech 14,3%, na Słowację 8,2%, na Węgry 6,2%).

Częściej do przedsiębiorstw zagranicznych niż krajowych zlecano funkcje dotyczące technologii informacyjno-komunikacyjnych, badań i rozwoju oraz marketingu, sprzedaży i usług posprzedażowych

Przeważająca większość (87,0%) przedsiębiorstw zlecających funkcje biznesowe za granicą na koniec 2023 r., jako miejsce realizacji funkcji wskazywała przedsiębiorstwa z Unii Europejskiej

Tablica 2. Odsetek przedsiębiorstw zlecających poszczególne funkcje za granicą według wybranych obszarów w 2023 r.

Funkcje biznesowe	Ogółem	Europa	Stany Zjedn. i Kanada	Chiny	Indie
	w %				
Produkcja	100,0	93,9	4,2	5,5	1,4
Zarządzanie i administracja	100,0	93,7	13,8	0,8	4,5
Inżynieria i związane z nią usługi techniczne	100,0	93,6	12,7	2,9	3,4
Badania i rozwój	100,0	91,0	11,0	1,5	2,5
Technologie informacyjno-komunikacyjne	100,0	92,2	16,3	0,2	4,2
Marketing, sprzedaż i usługi posprzedażowe	100,0	96,2	10,5	1,8	2,2
Transport, logistyka i magazynowanie	100,0	98,8	4,6	3,8	1,2
Inne funkcje biznesowe	100,0	94,8	10,4	3,0	3,3

Przenoszenie działań za granicę

Przenoszenie działalności do innych przedsiębiorstw stanowi długoterminową decyzję strategiczną przedsiębiorstwa, zaś samo przeniesienie jest procesem z reguły rozłożonym w czasie dłuższym niż jeden rok.

W latach 2021–2023 spośród badanych przedsiębiorstw 185 przeniosło całkowicie lub częściowo przynajmniej jedną funkcję biznesową dotychczas wykonywaną wewnątrz do innych przedsiębiorstw zlokalizowanych za granicą, a 235 rozważyło taką możliwość.

Na przeniesienie działań za granicę nieznacznie częściej decydowały się przedsiębiorstwa duże – 40,0% (wobec 31,9% dla podmiotów średnich i 28,1% dla małych). Przedsiębiorstwa małe stanowiły najliczniejszą grupę (ponad 70%) wśród podmiotów, które rozważyły przeniesienie wybranych działań w badanym okresie.

Przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym stanowiły większość z tych, które podjęły decyzję o przekazaniu wykonania funkcji innym przedsiębiorstwom zagranicznym (81,6%). W grupie podmiotów, które rozważyły taką decyzję, ale ostatecznie nie zdecydowały się na przeniesienie dominowały przedsiębiorstwa będące własnością kapitału krajowego (80,4%). Biorąc pod uwagę formę prawną, zdecydowana większość firm, które dokonały przeniesienia stanowiły osoby prawne (97,8%).

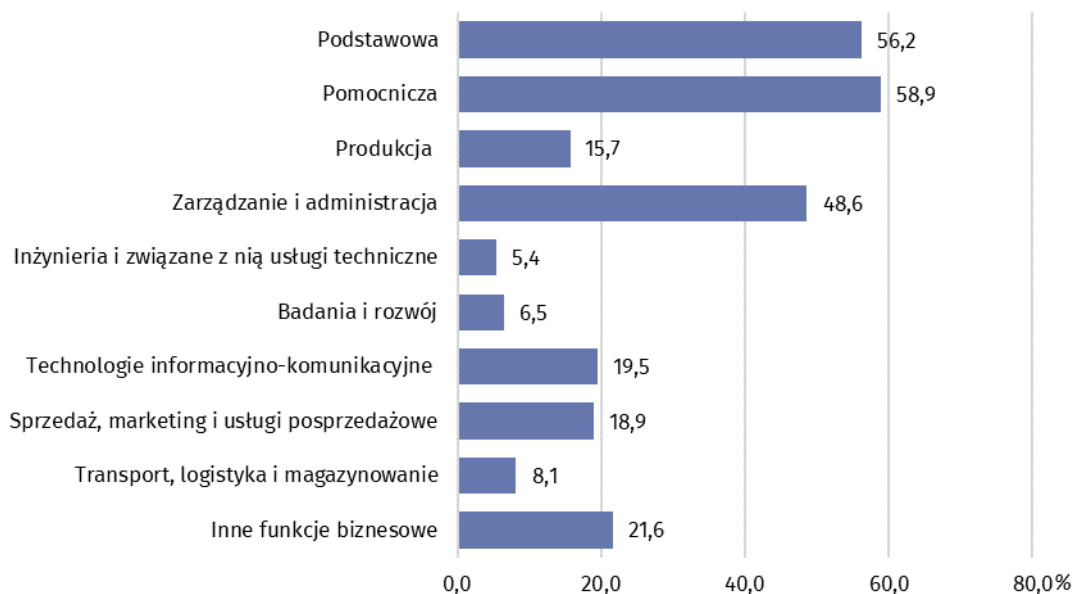
Przedsiębiorstwa usługowe niemal 1,5-krotnie częściej decydowały się na przekazanie wybranych funkcji biznesowych za granicę niż podmioty przemysłowe i budowlane.

Badane podmioty, które w okresie 2021–2023 zdecydowały się na przeniesienie do innych przedsiębiorstw zagranicznych funkcji biznesowych (185 podmiotów) nieznacznie częściej przekazywały funkcje związane z działalnością pomocniczą niż podstawową (58,9% wobec 56,2%). Najczęściej przenoszoną funkcją było zarządzanie i administracja (48,6%), zarówno dla przedsiębiorstw prowadzących działalność przemysłową i budowlaną (41,3%), jak i usługową (53,6%).

Zdecydowana większość przedsiębiorstw (87,6%) dokonała przeniesienia funkcji biznesowych w ramach swojej grupy przedsiębiorstw, natomiast 20,5% przeniosła funkcje biznesowe do innych przedsiębiorstw.

Przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym stanowiły większość z tych, które podjęły decyzję o przeniesieniu działań za granicę w latach 2021–2023 (81,6%)

Wykres 7. Odsetek przedsiębiorstw przenoszących funkcje biznesowe za granicę w latach 2021–2023 według rodzaju funkcji

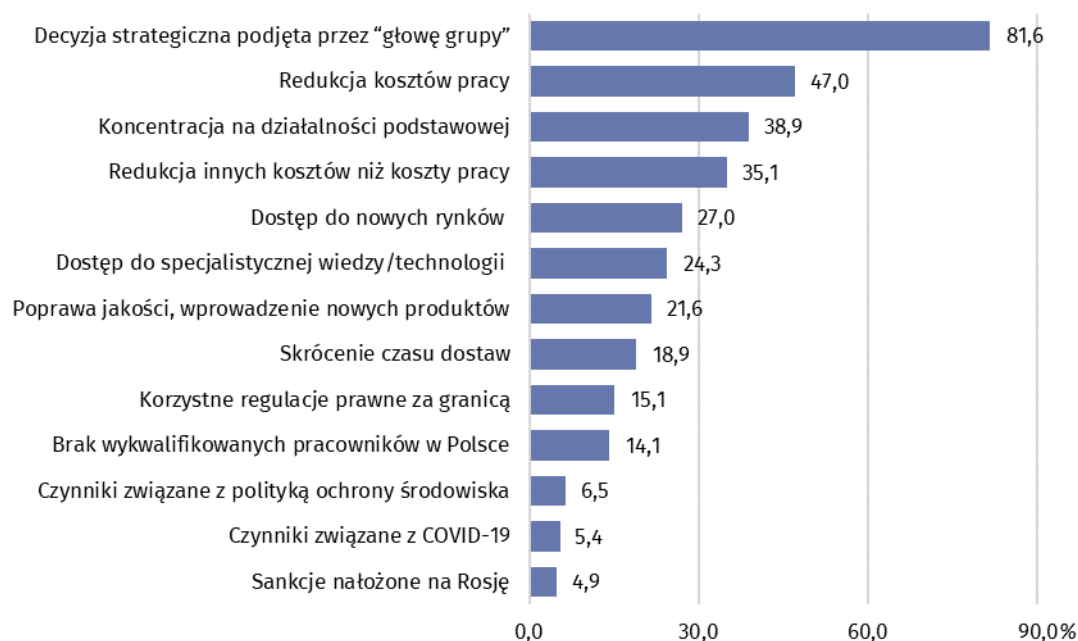

Najczęściej przenoszoną funkcją biznesową w latach 2021–2023 było zarządzanie i administracja – przeniesiono ją całkowicie lub częściowo 48,6% analizowanych przedsiębiorstw przenoszących działania za granicę

Preferowanym kierunkiem przenoszenia funkcji biznesowych były kraje Unii Europejskiej (dla 63,2% przedsiębiorstw). Kraje inne niż unijne zostały wybrane przez 50,3% przedsiębiorstw, najczęściej były to Indie (25,9%). Kraje Unii Europejskiej były szczególnie preferowane w przypadku przenoszenia funkcji inżynieria i związane z nią usługi techniczne oraz badania i rozwój.

Na skutek przeniesienia całości lub części funkcji biznesowych za granicę w latach 2021–2023 zlikwidowano łącznie 3 285 miejsc pracy dotychczas związanych z realizacją danych funkcji. Spośród tych miejsc pracy 30,1% (989) stanowiły stanowiska wymagające wysokich kwalifikacji zawodowych. W miejsce zlikwidowanych utworzono 321 nowych miejsc pracy, z czego 53,6% (172) dotyczyło stanowisk wymagających wysokich kwalifikacji.

Wykres 8. Odsetek przedsiębiorstw przenoszących funkcje biznesowe za granicę w latach 2021–2023 według czynników motywujących

Najczęściej czynnikiem motywującym do przeniesienia funkcji za granicę w latach 2021–2023 była decyzja strategiczna podjęta przez jednostkę dominującą najwyższego szczebla w grupie przedsiębiorstw

Czynnikiem, który w największym stopniu wpłynął na przeniesienie funkcji biznesowych za granicę w badanym okresie była decyzja strategiczna podjęta przez jednostkę dominującą najwyższego szczebla (tzw. "głową grupy"). Ponad 80% przedsiębiorstw wskazało ją jako bardzo lub umiarkowanie ważną. Innymi istotnymi czynnikami były chęć redukcji kosztów pracy oraz innych rodzajów kosztów (odpowiednio 47,0% oraz 35,1%), a także potrzeba koncentracji na podstawowej działalności przedsiębiorstwa (38,9%).

Do najistotniejszych barier powstrzymujących przedsiębiorstwa przed przeniesieniem lub napotkanych po przeniesieniu działań za granicę były bariery prawne lub administracyjne, kwestie podatkowe oraz ogólne obawy przewyższające oczekiwane korzyści – każdą z nich wskazało jako bardzo lub umiarkowanie ważną ponad 40% analizowanych przedsiębiorstw.

Wykres 9. Odsetek przedsiębiorstw rozważających przeniesienie lub przenoszących funkcje biznesowe w latach 2021–2023 według napotkanych barier

Globalne łańcuchy dostaw krajowych przedsiębiorstw

Handel międzynarodowy krajowych przedsiębiorstw może obejmować zarówno wymianę gotowych produktów, jak również handel produktami pośrednimi na potrzeby realizacji poszczególnych etapów procesu produkcji (funkcji biznesowych).

Spośród ogółu badanych przedsiębiorstw, 12 526 nabyło w 2023 r. bezpośrednio od podmiotów zlokalizowanych za granicą wyroby, towary lub materiały, a 10 512 dokonało ich sprzedaży zagranicznym nabywcom.³

W obu zbiorowościach około 90% podmiotów stanowiły przedsiębiorstwa przemysłowe oraz handlowe.

W największym stopniu w wymianie międzynarodowej uczestniczyły przedsiębiorstwa z sekcji przetwórstwo przemysłowe – 36,0% podmiotów objętych badaniem z tej sekcji nabywało wyroby, towary lub materiały za granicą, a 40,0% podmiotów sprzedawało. Pod względem wielkości przedsiębiorstwa, największe zaangażowanie wykazywały przedsiębiorstwa duże (58,1% podmiotów objętych badaniem z tej klasy wielkości dokonywało zakupów za granicą, a 47,3% sprzedaży za granicę).

³ Informacja obejmuje przedsiębiorstwa, których łączna roczna wartość zakupu lub sprzedaży danego rodzaju wyrobów, towarów lub materiałów wynosiła powyżej 100 tys. euro w 2023 r.

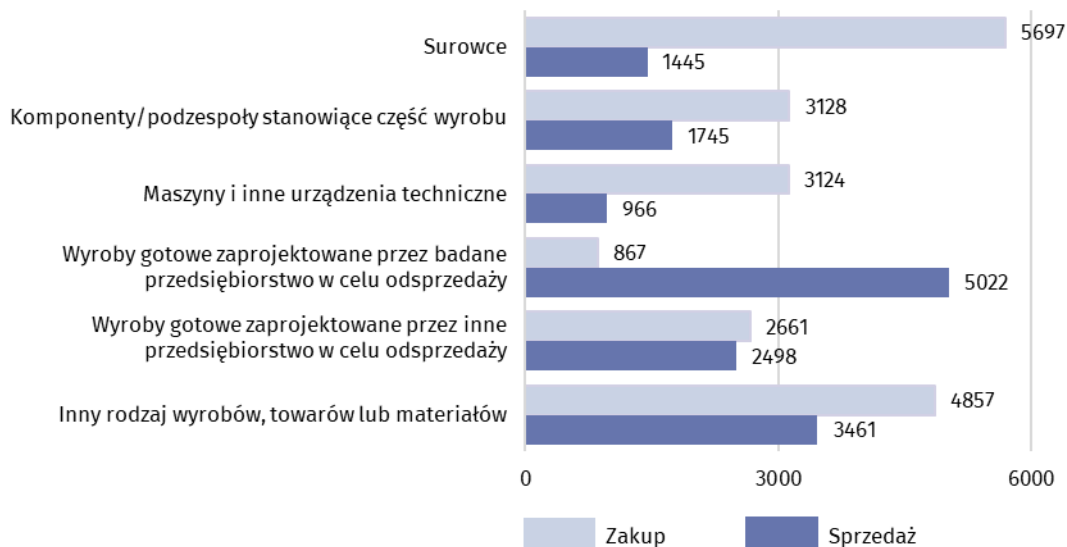
Najczęściej od zagranicznych kontrahentów kupowano surowce wykorzystywane w procesie własnej produkcji (dotyczyło to 45,5% analizowanych przedsiębiorstw nabywających za granicą), a najrzadziej wyroby gotowe własnego projektu (6,9% przedsiębiorstw).

Sprzedaż do zagranicznych kontrahentów najczęściej dotyczyła wyrobów gotowych własnego projektu (47,8% przedsiębiorstw sprzedających za granicą), a najrzadziej maszyn i urządzeń technicznych wykorzystywanych przez zagranicznych klientów (9,2% przedsiębiorstw).

Komponenty i podzespoły stanowiły przedmiot transakcji dla 25,0% analizowanych przedsiębiorstw dokonujących zakupów za granicą oraz dla 16,6% dokonujących sprzedaży za granicą.

W 2023 r. najczęściej od zagranicznych przedsiębiorstw kupowano surowce (45,5% przedsiębiorstw nabywających za granicą), a sprzedawano wyroby gotowe własnego projektu (47,8% przedsiębiorstw sprzedających za granicą)

Wykres 10. Liczba przedsiębiorstw dokonujących zakupu lub sprzedaży wyrobów, towarów lub materiałów za granicą w 2023 r.

W 2023 r. we wszystkich rodzajach dóbr przeważała liczba przedsiębiorstw dokonujących zakupu za granicą. Jedynie w przypadku wyrobów gotowych własnego projektu wystąpiła ponad 5-krotna przewaga w liczbie przedsiębiorstw dokonujących sprzedaży za granicą.

Znacząca różnica w bilansie wymiany wystąpiła także w przypadku surowców, dla których liczba przedsiębiorstw nabywających za granicą była 4-krotnie wyższa niż przedsiębiorstw dokonujących ich sprzedaży za granicą. W przypadku maszyn i urządzeń technicznych przewaga podmiotów nabywających nad sprzedającymi była ponad 3-krotna, a w przypadku komponentów i podzespołów blisko 2-krotna.

Najczęstszym kierunkiem zakupów oraz sprzedaży dóbr były państwa Unii Europejskiej. Wyroby, towary lub materiały z krajów Wspólnoty sprowadziło 92,4% (11 576) analizowanych przedsiębiorstw kupujących za granicą, natomiast wywoziło 95,7% (10 062) analizowanych przedsiębiorstw sprzedających za granicą. Kontrahenci z państw członkowskich Unii Europejskiej byli najczęstszym dostawcą i nabywcą dla wszystkich analizowanych rodzajów wyrobów, towarów i materiałów.

Spośród ogółu badanych przedsiębiorstw, 7 468 w 2023 r. zakupiło usługi bezpośrednio od przedsiębiorstw zlokalizowanych za granicą, a 8 229 sprzedało usługi za granicą.⁴

Pod względem rodzaju prowadzonej działalności, najczęściej usługi były zamawiane przez przedsiębiorstwa z sekcji informacja i komunikacja (32,8% podmiotów objętych badaniem należących do tej sekcji) oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa (22,4%), a najrzadziej przez przedsiębiorstwa należące do sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna (1,7%) oraz edukacja (2,1%). Biorąc pod uwagę wielkość przedsiębiorstwa, podobnie jak w przypadku

⁴ Informacja obejmuje przedsiębiorstwa, których łączna roczna wartość zakupu lub sprzedaży danego rodzaju usługi wynosiła powyżej 100 tys. euro w 2023 r.

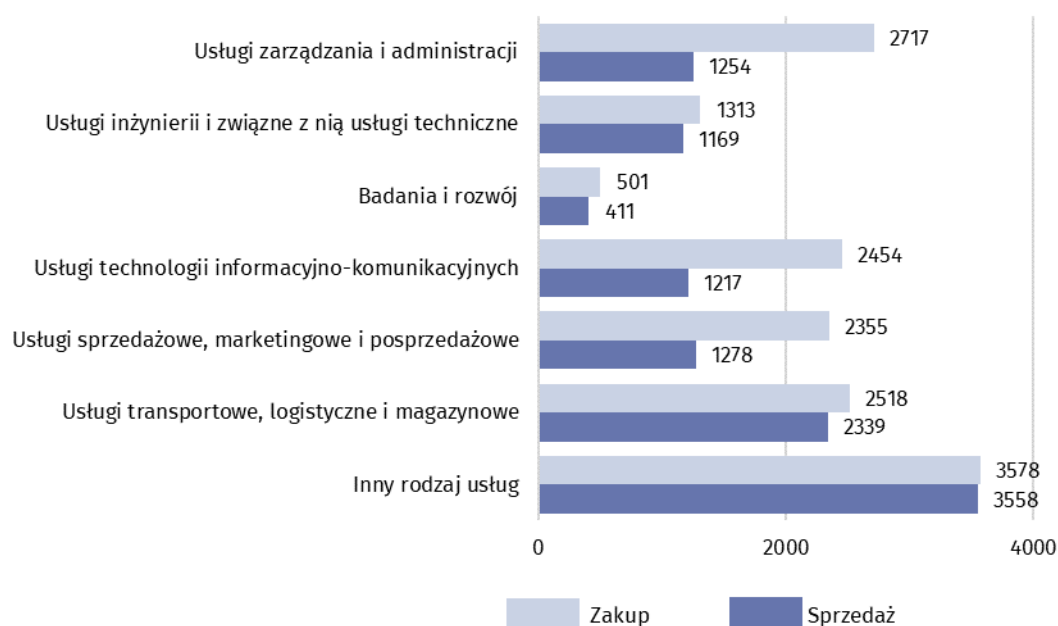
dóbr, najczęściej były to podmioty duże (55,4% ogółem badanych podmiotów z tej klasy wielkości).

Sprzedży usług najczęściej dokonywały przedsiębiorstwa z sekcji informacja i komunikacja (45,3% podmiotów objętych badaniem należących do tej sekcji) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (26,4%), a najrzadziej z sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna (1,0%) oraz edukacja (1,5%).

Najczęściej zamawiano inny rodzaj usług (47,9% analizowanych przedsiębiorstw nabywających usługi za granicą) oraz usługi zarządzania i administracji (36,4% przedsiębiorstw), a najrzadziej usługi badawczo-rozwojowe (6,7% przedsiębiorstw) i usługi inżynierii i związane z nią usługi techniczne (17,6% przedsiębiorstw).

W 2023 r. usługi za granicę najczęściej sprzedawały przedsiębiorstwa z sekcji informacja i komunikacja (45,3% badanych przedsiębiorstw należących do tej sekcji) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (26,4%)

Wykres 11. Liczba przedsiębiorstw dokonujących zakupu lub sprzedaży usług za granicą w 2023 r.

Niemal 30% przedsiębiorstw sprzedających usługi za granicą była zlokalizowana w województwie mazowieckim. Najwyższy odsetek przedsiębiorstw z tego województwa zanotowano w przypadku sprzedaży usług zarządzania i administracji (44,8%), usług sprzedażowych, marketingowych i posprzedażowych (44,0%) oraz usług informacyjno-komunikacyjnych (39,7%).

Tablica 3. Odsetek przedsiębiorstw dokonujących zakupu lub sprzedaży usług według lokalizacji zagranicznego partnera biznesowego w 2023 r.

Wyszczególnienie		Ogółem	Unia Europejska	Reszta Europy	Reszta świata
		%			
Usługi zarządzania i administracji	Zakup	100,0	86,1	25,0	16,6
	Sprzedaż	100,0	84,2	40,0	27,6
Usługi inżynierii i związane z nią usługi techniczne	Zakup	100,0	90,9	25,6	23,3
	Sprzedaż	100,0	89,1	33,4	29,3
Badania i rozwój	Zakup	100,0	88,6	26,9	27,3
	Sprzedaż	100,0	71,8	36,3	40,1
Usługi technologii informacyjno-komunikacyjnych	Zakup	100,0	87,9	32,9	33,9
	Sprzedaż	100,0	78,0	46,0	45,2
Usługi sprzedażowe, marketingowe i posprzedażowe	Zakup	100,0	92,0	31,8	27,0
	Sprzedaż	100,0	88,3	35,9	27,0
Usługi transportowe, logistyczne i magazynowe	Zakup	100,0	94,3	32,8	25,3
	Sprzedaż	100,0	96,2	40,5	23,6
Inny rodzaj usług	Zakup	100,0	92,6	32,9	29,5
	Sprzedaż	100,0	92,5	31,3	25,8

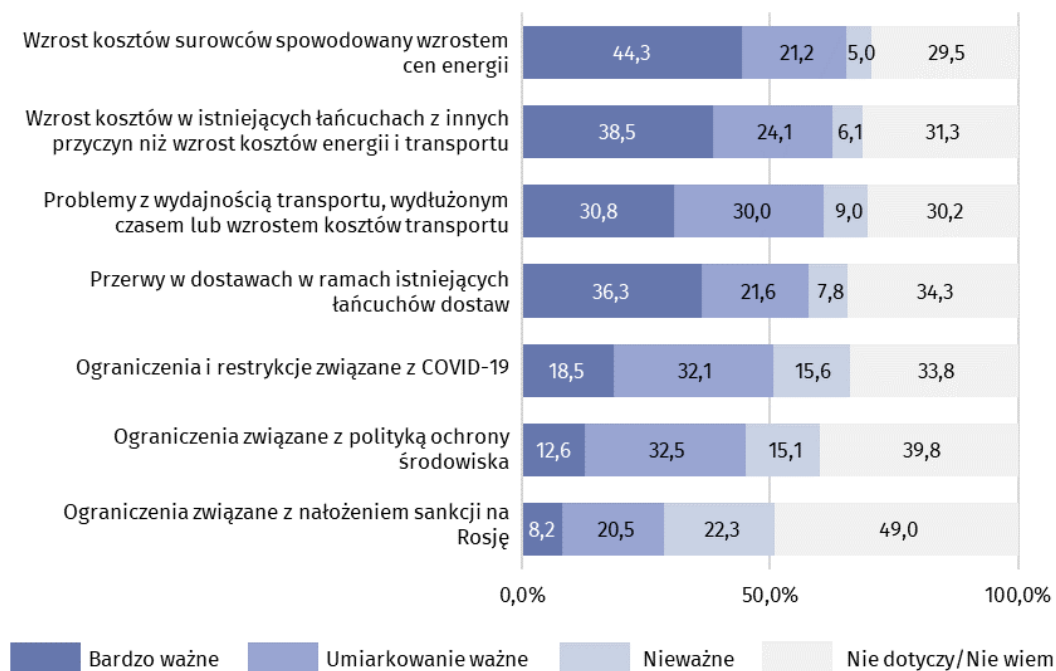
Czynniki wpływające na organizację działalności oraz globalne łańcuchy dostaw krajowych przedsiębiorstw

Lata 2021–2023 charakteryzowały się globalnymi wyzwaniami, które miały wpływ także na krajowe przedsiębiorstwa i reorganizację ich dotychczasowych strategii.

Spośród ogółu badanych przedsiębiorstw 19 665 uczestniczyło w globalnych łańcuchach dostaw lub organizowało działalność w skali międzynarodowej, z czego 77,0% uznało przynajmniej jedno ze wskazanych ograniczeń jako bardzo lub umiarkowanie ważne. Czynniki ekonomiczne i techniczne były zgłaszane znacznie częściej jako przeszkody w organizacji globalnych łańcuchów dostaw niż czynniki regulacyjne. Największe wyzwanie stanowił wzrost kosztów surowców spowodowany wzrostem cen energii, a także wzrost kosztów surowców, półproduktów i wyrobów gotowych wynikający z innych przyczyn niż koszty energii i transportu – zaznaczyło je jako bardzo lub umiarkowanie ważne odpowiednio 65,5% oraz 62,7% analizowanych przedsiębiorstw. Natomiast ograniczenia związane z nałożeniem sankcji na Rosję oraz związane z polityką ochrony środowiska wskazało jako istotne czynniki zakłócające udział w międzynarodowych łańcuchach dostaw w latach 2021–2023 odpowiednio 28,7% oraz 45,0% przedsiębiorstw.

Wzrost kosztów surowców spowodowany wzrostem cen energii stanowił dla krajowych przedsiębiorstw największe ograniczenie w organizacji globalnych łańcuchów dostaw w latach 2021–2023

Wykres 12. Odsetek przedsiębiorstw zgłaszających ograniczenia w organizacji międzynarodowych łańcuchów dostaw w latach 2021–2023

Ograniczenia związane ze wzrostem kosztów, problemami z transportem oraz z przerwami w dostawach najczęściej odczuwały przedsiębiorstwa prowadzące działalność związaną z przetwórstwem przemysłowym. Sankcje nałożone na Rosję najczęściej stanowiły wyzwanie dla przedsiębiorstw z sekcji transport i gospodarka magazynowa, ograniczenia związane z COVID-19 dla podmiotów z sekcji pozostała działalność usługowa, a ograniczenia związane z polityką ochrony środowiska dla sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.

W celu przezwyciężenia napotkanych ograniczeń, w latach 2021–2023 ponad połowa (56,1%) analizowanych przedsiębiorstw dokonała przynajmniej jednego rodzaju reorganizacji uczestnictwa w międzynarodowych łańcuchach dostaw lub zmian w organizacji działalności. Biorąc pod uwagę wielkość przedsiębiorstwa, odsetek ten był najwyższy dla przedsiębiorstw dużych (63,5% podmiotów tej klasy wielkości). Dla przedsiębiorstw średnich oraz małych kształtował się on na poziomie odpowiednio 58,7% i 52,6%.

Najczęściej wskazywanym rodzajem reorganizacji było znalezienie nowych dostawców lub nabywców wewnątrz Unii Europejskiej – 35,0% analizowanych przedsiębiorstw zastosowało ją w stopniu bardzo dużym lub średnim, a także koncentracja na najbardziej godnych zaufania/wiarygodnych dostawcach przez zmniejszenie całkowitej liczby dostawców lub liczby zamówień od innych dostawców (29,3%). Najrzadziej wprowadzano zmiany w organizacji działalności, tj. przeniesienie funkcji biznesowych z powrotem z zagranicy do Polski do własnego (2,6%) lub innego przedsiębiorstwa krajowego (2,7%).

Wykres 13. Odsetek przedsiębiorstw zgłaszających reorganizację międzynarodowych łańcuchów dostaw lub zmiany w organizacji działalności w latach 2021–2023

Najczęściej wskazywanym rodzajem reorganizacji było znalezienie nowych dostawców lub nabywców wewnątrz Unii Europejskiej (35,0%)

Znalezienie nowych dostawców w Unii Europejskiej, zwiększenie liczby dostawców z krajów dotychczasowych dostawców oraz skoncentrowanie się na najbardziej godnych zaufania dostawcach najczęściej zgłaszały przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego oraz transportu i gospodarki magazynowej. Znalezienie nowych dostawców poza Unią oraz zwiększenie zapasów częściej niż z innych sekcji wskazywały podmioty z przetwórstwa przemysłowego oraz handlu i naprawy pojazdów samochodowych. Cyfryzację procesów biznesowych najczęściej zwiększały przedsiębiorstwa zaliczane do pozostałej działalności usługowej, a zmian w organizacji działalności, tj. przeniesienia funkcji biznesowych z powrotem z zagranicy Polski – podmioty działające w sekcji kultura, rozrywka i rekreacja.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Dane prezentowane w niniejszym opracowaniu dotyczą 61 217 przedsiębiorstw (rozumianych jako pojedyncza jednostka prawna) o liczbie pracujących 10 i więcej osób, których przeważający rodzaj działalności jest zaklasyfikowany do następujących sekcji według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007): B, C, D, E, F, G, H, I, J (z wyłączeniem instytucji kultury mających osobowość prawną), K (z wyłączeniem banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, instytucji ubezpieczeniowych, biur i domów maklerskich, towarzystw i funduszy inwestycyjnych oraz towarzystw i funduszy emerytalnych), L, M, N, P (z wyłączeniem szkół wyższych), Q (z wyłączeniem samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej), R (z wyłączeniem instytucji kultury mających osobowość prawną), S (z wyłączeniem działu 94).

Badanie globalnych łańcuchów wartości prowadzone jest w GUS od danych za 2020 r. Wyniki badania umożliwiają analizę łańcuchów wartości krajowych przedsiębiorstw, tj. działań podejmowanych przez podmioty w celu opracowania, wytworzenia, sprzedaży i dostarczenia klientowi produktów. Badaniem za 2022 r. objęto dodatkową zbiorowość osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, dzięki czemu możliwe było wzbogacenie analizy o dodatkowe kryterium według form prawnych przedsiębiorstw. W 2023 r. badanie zostało rozszerzone o dodatkowe zmienne, pozyskiwane w cyklu trzyletnim, obejmujące szczegółowe dane na temat przenoszenia za granicę funkcji biznesowych, uczestnictwa w globalnych łańcuchach dostaw, a także czynników mających wpływ na organizację działalności oraz globalne łańcuchy dostaw krajowych przedsiębiorstw.

Przeniesienie za granicę funkcji biznesowych obejmuje proces przeniesienia całkowicie lub częściowo do innego przedsiębiorstwa zlokalizowanego za granicą (także zagranicznego oddziału lub zakładu) w okresie od początku 2021 r. do końca 2023 r. funkcji biznesowych, które przed przeniesieniem były realizowane całkowicie lub częściowo wewnątrz badanego przedsiębiorstwa. Przeniesieniu towarzyszy redukcja działalności w badanym przedsiębiorstwie. Informacje dotyczące uczestnictwa w globalnych łańcuchach dostaw obejmują przedsiębiorstwa, których łączna roczna wartość zakupu lub sprzedaży w 2023 r. danego rodzaju wyrobów, towarów lub materiałów bądź usług bezpośrednio od przedsiębiorstw zlokalizowanych za granicą przekraczała 100 tys. euro.

Jeśli w opracowaniu jest mowa o zbiorowości osób fizycznych, należy przez to rozumieć, że prezentowana jest ona łącznie z osobami, które działały w ramach spółek zawiązanych na podstawie umowy zawartej na podstawie kodeksu cywilnego (spółki cywilne). Przyjęto też, że zbiorowość jednostek mających osobowość prawną (osoby prawne) prezentowana jest łącznie z jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej.

Przez przedsiębiorstwo z udziałem kapitału zagranicznego należy rozumieć podmiot, który wśród udziałowców (także mniejszościowych) ma jednostkę zagraniczną.

W opracowaniu wykorzystano klasyfikację funkcji biznesowych. Wyróżnia się osiem funkcji:

- Produkcja (obejmuje rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybołówstwo, produkcję, przetwarzanie i montaż, wydobywanie surowców, wytwarzanie energii, budownictwo),
- Zarządzanie i administracja,
- Inżynieria i związane z nią usługi techniczne,
- Badania i rozwój,
- Technologie informacyjno-komunikacyjne (obejmuje usługi informatyczne, tworzenie oprogramowania, instalację i utrzymanie systemów IT, usługi wsparcia klienta, telekomunikację),
- Marketing, sprzedaż i usługi posprzedażowe,
- Transport, logistyka i magazynowanie,
- Inne funkcje biznesowe (obejmuje zarządzanie obiektem, usługi w zakresie naprawy i konserwacji oraz inne usługi).

Dla potrzeb analitycznych wyodrębniono dodatkowe grupowania w stosunku do ogólnie przyjętych przekrojów klasyfikacyjnych, ujmując pod pojęciem „Przemysł” sekcje: B (Górnictwo i wydobywanie), C (Przetwórstwo przemysłowe), D (Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych), E (Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją).

Źródłem danych dla niniejszego opracowania były informacje pozyskane w ramach badania GUS na sprawozdaniach SP – Roczna ankieta przedsiębiorstwa i SR – Sprawozdanie o organizacji działalności przedsiębiorstwa.

Opracowanie merytoryczne:
Departament Przedsiębiorstw
Dyrektor Katarzyna Walkowska
Tel: 22 608 35 66

Rozpowszechnianie:
Wydział Współpracy z Mediami
Tel. komórkowy: +48 695 255 032
Tel. stacjonarne: +48 22 608 38 04, +48 22 449 41 45,
+48 22 608 30 09
e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

- stat.gov.pl
- [@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)
- [@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)
- [gus_stat](https://www.instagram.com/gus_stat)
- [glownyurządstatystycznygus](https://www.youtube.com/glownyurządstatystycznygus)
- [glownyurządstatystyczny](https://www.linkedin.com/company/glownyurządstatystyczny)

Powiązane opracowania

[Łańcuchy wartości krajowych przedsiębiorstw w 2022 r.](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Funkcja biznesowa](#)

[Podstawowa funkcja biznesowa](#)

[Grupa przedsiębiorstw](#)

[Kapitał zagraniczny](#)